

COVID-19 Kapsamında Şantiyelerde Alınacak Önlemler

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

Güncellenme Tarihi: 14.05.2020

Her şantiye çalışmasının kendine ait coğrafik durum, barınma, yapılan işler gibi nedenlerle farklı özellikleri vardır. COVID-19 kapsamında şantiyelerde alınacak önlemlerin amacı, vaka görülmesinin önlenmesi, ancak vaka görülürse de salgın gelişmesinin önlenmesidir. Önemle göz önünde bulundurulması gereken bir konu da çalışanlar arasında halen COVID-19 saptanmamış olsa bile temas nedeniyle bulaşmış ve belirti göstermeyenler olabileceğidir.

A. Salgın ile ilgili önlemler alınırken göz önünde bulundurulması gereken temel noktalar

1. COVID-19 enfeksiyonunun ana bulaşma yolu kişiden kişiye bulaşma şeklindedir. Bu bulaşma virüsü taşıyan kişinin konuşurken, hapşırıp öksürürken ağız ya da burnundan çıkan damlacıklar yolu ile olur.
2. Öksürük ya da hapşırık ile kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağıza, buruna ya da gözlere değmesi ile de bulaşma mümkün olabilmektedir.
3. Ana bulaşma yolu olan damlacıkla bulaşmaya karşı alınacak önlemler esastır.
4. Virüsün bulaştığı kimselerde hastalık belirti vermeden de seyredebilir ve bu kişiler hastalığın bulaşmasında çok önemli bir rol oynar.
5. Hastalık belirtisi olsun ya da olmasın virüsü taşıyan kişi kısa sürede başkalarına da bulaştırabilir.
6. Hastalık yüksek tansiyonu, şeker hastalığı, kalp ve kronik akciğer hastalığı olanlarla 65 yaş ve üzerindeki kişilerde sıklıkla daha ağır seyretmektedir.

B. Önlemlerde göz önüne alınacak temel prensipler

1. Kişisel temizlik ve çevre temizliğine dikkat edilip sıkı bir şekilde uyulmalıdır.
2. Çalışılan iş yerinde hastalık belirtileri gösteren kişiler saptanmalı ve izole edilmelidir.
3. Hastalık saptanan kişilerle teması olanlar izlenmeli ve yakın temaslılar COVID-19 rehberine göre yönetilmelidir.
4. Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı olan çalışan saptandığında iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmelidir.

C. Alınacak Önlemler ve Yapılacak Uygulamalar

1. İş yerinde COVID-19 salgını kontrolü amacıyla sorumlu bir görevlinin belirlenmesi

Bu kişi "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu" tarafından belirlenen tercihen hekim veya sağlık personeli olmalıdır. Bu koşulun sağlanamadığı durumlarda işveren veya temsilcisi tarafından belirlenen bir çalışan, COVID-19 hastalığı konusunda bilgilendirilmeli ve görevlendirilmelidir.

Başlıca görevleri:

- a. İş yerinde alınacak çevre temizlik ve dezenfeksiyon önlemlerini takip etmek,
- b. Zorunlu haller dışında şantiyelerde görevli olmayan kişilerin çalışma alanlarına alınmasını engellemek,
- c. İş yerinde personelin sıklıkla kullandığı görünebilir yerlere Sağlık Bakanlığınca yayınlanan COVID-19'dan korunmaya yönelik posterlerin asılmasını ve çalışanlara broşürlerin dağıtılmasını sağlamak,
- d. -Günlük ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı olanları belirlemek için çalışanların takibini yapmak,
- e. Ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı gelişen çalışanların kendisine haber vermesini sağlayacak yöntemi (telefon, telsiz, önceden belirlenmiş bir noktaya müracaat vb.) belirlemek,
- f. COVID-19 vakası şüphesi oluştuğunda iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçmek.

2. İş yerinde çalışanlar arasında COVID-19 bulaşmasını engellemek için önlemlerin alınması

- a. Servis araçlarının kullanımında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:
  - i. Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeninin sık aralıklarla sağlanması,
  - ii. Servis olarak kullanılan araçların girişlerine el antiseptiği konulması,
  - iii. Servis araçlarının taşıma kapasitesinin sosyal mesafe göz önüne alınarak planlanması,
  - iv. Servislerle transferi yapılan çalışanların servislerde yan koltuk boş kalacak ve arka arkaya gelmeyecek şekilde çapraz düzende oturtulmasının sağlanması
- b. Yurt içi seyahatten dönen çalışanların sağlık kontrolünden geçirilmeden işbaşı yapmalarının engellenmesi
- c. İş yerine giriş ve çıkışlar

- i. Kullanılacak hijyen malzemelerinin konulmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
  - ii. Bulaş riskini artırabilecek parmak izi okutulması gibi sistemlerin geçici süreyle kullanılmaması, mümkünse temassız sistemlerin kullanılması,
  - iii. Sosyal mesafe kuralına uygun geçiş işaretlemeleri yapılarak mesafenin korunması, yığılmanın önlenmesi,
  - iv. Çalışanların iş yerine girişlerinde temassız ateş ölçer ile ateşlerinin ölçülmesi,
  - v. Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışan tespit edildiğinde diğer çalışanlarla temasını engelleyerek iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmesi.
- d. Çalışma ortamı
- i. COVID-19 salgını dikkate alınarak risk değerlendirmesi ve acil durum planlarının güncellenmesi,
  - ii. Sosyal mesafe kuralı gözetilerek çalışma yöntem ve düzenlerinin yeniden gözden geçirilmesi ve bu kurala uygun düzenlemelerin yapılması,
  - iii. Ara dinlenmeleri ve yemek molalarını da kapsayacak şekilde çalışma süreleri içinde çalışanların birbirleriyle etkileşimlerinin sosyal mesafeyi koruyacak şekilde planlanması ve takip edilmesi,
  - iv. Çalışma alanında aynı anda bulunan çalışan sayısının asgari oranda tutulması ve çalışanlar arasında sosyal mesafenin sağlanması için planlama yapılması, mümkün olması halinde dönüşümlü ya da uzaktan çalışma gibi yöntemlerin tercih edilmesi,
  - v. Çalışma ortamının uygun ve yeterli düzeyde havalandırılmasının sağlanması ve günlük temizliğin su ve deterjanla yapılması,
  - vi. Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliğinin günde en az iki kez sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile yapılması
  - vii. Ekranlı araçlar ve ilgili parçaları (klavye, fare, ortak telefon, diyafon, mikrofon vb.) dahil olmak üzere kullanılan tüm ekipmanın ve çalışma ortamının hijyeninin sağlanması amacıyla sık aralıklarla %70 alkol içeren solüsyonla silinerek temizlenmesi,
  - viii. Çalışanların ortak kullanılan ekipmanların kullanım öncesi temizlenmesi konusunda bilgilendirilmesi ve özendirilmesi,
  - ix. Asansörlerin mümkün olduğunca kullanılmaması, zorunlu hallerde kişi

- sayısının sosyal mesafe kuralına uygun olarak sınırlandırılması, içeride duruş pozisyonunun yüz yüze olmamasının sağlanması,
- x. Çalışma ortamında yeterli sayıda elle temas edilmesine gerek duyulmayan çöp kutularının bulundurulması,
  - xi. Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/lavabo olanağının sağlanması,
  - xii. Tuvalet ve lavabolarda yeterli miktarda kişisel hijyen malzemesinin bulundurulması, bu alanların kullanılmasından önce ve sonra kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına dikkat edilmesi ve buraların sıklıkla sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile temizlenmesi,
  - xiii. Temizlik yapan personelin maske ve eldiven kullanması,
  - xiv. Temizlik sonrasında maske ve eldivenin çıkartılıp iş yerindeki çöpe atılması ve el hijyeni sağlanması. Yıkanabilir bez maske kullanıldıysa yenisiyle değiştirilmesi. Ellerin en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanması, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği ile ovalanması,
  - xv. Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışan tespit edildiğinde iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmesi,
  - xvi. Temizlik ve atıkların boşaltılmasından sorumlu personelin kişisel hijyenlerine ve uygun kişisel koruyucu ekipman kullanımlarına özen gösterilmesi,
  - xvii. Toplantı ve eğitimlerin salgın bitene kadar ertelenmesi,
  - xviii. Yasal yükümlülükler nedeniyle ertelenmesi mümkün olmayan toplantı ve eğitimlerin uzaktan eğitim, telekonferans gibi yöntemlerle gerçekleştirilmesi.
- e. Ofis, Toplantı Odası vb. Her Türlü Kapalı Alan
- i. Ofis girişinde el antiseptiği bulundurulması ve içeri giren herkesin antiseptiği kullanması,
  - ii. Ofis alanlarında maske kullanılması
  - iii. Çalışma ve bekleme alanlarının sosyal mesafe kurallarına göre belirlenmesi
  - iv. Ofis içinde bulunan kişi sayısının mümkün olduğunca düşük tutulması.
  - v. Klimaların dışarıdan %100 temiz hava alacak modda çalıştırılması, fan hızının düşük tutulması. Klimaların bakım, temizlik ve filtre değişikliğinin zamanında yapılması
- f. Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanları
- i. Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanlarının girişlerine el antiseptiği konulması,
  - ii. Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanlarında sosyal mesafe ve hijyen

- kurallarının göz önünde bulundurulması,
- iii. Yemekhanede masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1,5 metrede olacak şekilde (tercihen 2 metre) düzenleme yapılması,
  - iv. Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanması, çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilmesi,
  - v. Yemeğin yemekhane dışında bir yerde yenilmesi durumunda çalışanlar arasında en az 1 metre mesafe bulunmasının sağlanması, yemeklerini paylaşmalarının engellenmesi, mümkünse çalışanlara kumanya verilmesi,
  - vi. Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/lavabo olanağının sağlanması ve el yıkama alanlarının artırılması,
  - vii. Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkân veren düzenlemelerin yapılması,
  - viii. Baharat, kürdan, tuz, kaşık, çatal, bıçak, bardak, tabak vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulması,
  - ix. Yemek ve içeceklerin mümkünse kumanya şeklinde dağıtılması,
  - x. Yemekhane görevlilerinin kişisel hijyen kurallarına uygun davranması ve uygun kişisel koruyucu ekipman (tıbbi maske, bone, eldiven) kullanması,
  - xi. Yemekhane ve dinlenme alanlarının yeterli ve düzenli havalandırılmasının ve günlük temizliğin su ve deterjanla yapılması,
  - xii. Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılması.
- g. Yatakhaneler
- i. Yatakhane girişlerine el antiseptiği konulması,
  - ii. Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kurallarının göz önünde bulundurulması,
  - iii. Yatakhanelerde yatak ya da ranzaların 1,5-2 metre aralıklarla seyreltilerek yerleştirilmesi,
  - iv. Yatak ya da ranzaların yan yana olanlarının bir baş bir ayak ucu şeklinde konumlandırılması, ranzada alt ve üst yatışlarda bir baş bir ayak ucu şeklinde düzenlenmesi,
  - v. Yatakhanelerin yeterli ve düzenli şekilde havalandırılması,

- vi. Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılması,
  - vii. Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağının sağlanması.
- h. Soyunma Giyinme Alanları
- i. Tüm soyunma-giyinme alanlarının günlük olarak dezenfekte edilmesi. Dezenfeksiyon, elle ve vücutla temas eden yüzeylerin dezenfeksiyon ürünü ile iyice silinmesi ile yapılmalıdır.
  - ii. Her soyunma-giyinme alanında T.C. Sağlık Bakanlığının tavsiye ettiği el antiseptiğinin bulundurulması,
  - iii. Çalışanların soyunma-giyinme alanlarına mutlaka maske ile girmesi ve maskenin çıkarılmaması,
  - iv. Soyunma alanlarında kalma süresinin sınırlandırılması,
  - v. Soyunma alanları giriş-çıkışlarında sosyal mesafenin korunması için önlemler alınması,
  - vi. Soyunma odalarına gidiş ve gelişlerin yoğunluğunu azaltmak için kademeli olarak yapılmasının sağlanması. Soyunma alanının büyüklüğüne göre sosyal mesafe korunacak şekilde kişi sayısının belirlenmesi,
  - vii. Soyunma odalarında kesinlikle bir şey yenilip, içilmemesi,
  - viii. Ayakkabıların dolap üstlerine konulmaması,
- i. Tuvalet, Lavabo ve Duşlar
- i. Pisuvarlarda sosyal mesafeyi korumak için bir dolu, bir boş olacak şekilde bazılarının kullanıma kapatılması,
  - ii. Tuvaletlerde sabun, tuvalet kağıdı ve kağıt havlunun her zaman bulundurulması,
  - iii. Soyunma odaları, tuvalet ve duşlarda bulunan kapı tutamakları, musluk, tırabzan ve elle temas edilen yüzeyler ile tuvaletlerin her zamankinden daha sık ve ayrıntılı olarak temizlenmesi. Giriş kapılarının kollarının dezenfektan ile çok sık silinmesi. Mümkünse kapıların el değmeden açılıp kapanabilecek şekilde düzenlenmesi,
  - iv. Yan yana olan lavabolar için sosyal mesafeyi korumak ve teması önlemek için bir dolu, bir boş olacak şekilde bazılarının kullanıma kapatılması veya separatör yaptırılması,

- v. Tuvaletlerde el kurutma makinalarının kullanımının iptal edilmesi. Ortak havlu vb. kullanılmaması,
- vi. Lavabolara bilgilendirme afişi asılması,

3. İş yerinde çalışanlar arasında COVID-19 ile uyumlu şikâyetleri (ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı) olan kişiler olması durumunda alınacak önlemler:

- a. Diğer çalışanlardan ivedilikle ayrılması, tıbbi maske takılması ve iş yeri sağlık birimine başvurularının sağlanması,
- b. Sonucu COVID-19 olarak değerlendirilen vakanın temaslılarının Sağlık Bakanlığı COVID-19 rehberine göre yönetilmesi ve bu süre içinde temaslıların diğer çalışanlarla temas etmemelerinin sağlanması,
- c. COVID-19 tanısı konulan çalışanın kullandığı yatakhaneinin 24 saat süreyle boş tutulması ve havalandırılmasının sağlanması, sonrasında detaylı bir şekilde su ve deterjanla temizlenmesi,
- d. COVID-19 tanısı konulan kişinin kaldığı odanın temizliği esnasında eldiven ve tıbbi maske kullanılması, solunum yolu sekresyonları veya vücut çıkartıları ile kontamine olması mümkün olan tüm yüzeylerin sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile temizlenmesi.

* Çamaşır suyu ya da klor tableti ile temizlik suyunun hazırlanması:

- » 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu 5 litre suya yarım küçük çay bardağı sodyum hipoklorit içeren çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) eklenerek hazırlanır.
- » Temizlikte klor tableti kullanılacaksa ürün etiketindeki önerilere uyulur.